

Teza: obowiązek reprezentowania klienta po wypowiedzeniu pełnomocnictwa

Zachowanie klienta polegające na odmowie wypłacenia dodatkowego wynagrodzenia w sytuacji zakończenia wieloletniego procesu sukcesem oraz na rzuceniu słuchawką podczas rozmowy z pełnomocnikiem stanowi zachowanie niekulturalne, to jednak nie sposób przyjąć, aby po wypowiedzeniu pełnomocnictwa radca prawny był zwolniony z obowiązku działania jeszcze przez dwa tygodnie na rzecz klienta – art. 94§2 k.p.c.

Sygn. akt: WO-157/18

ORZECZENIE

z dnia 30 stycznia 2019 roku

Wyższy Sąd Dyscyplinarny przy Krajowej Izbie Radców Prawnych w Warszawie w składzie:

Przewodniczący: SWSD Marek Hamerlik (sprawozdawca)

Sędziowie: SWSD Jolanta Ruszczak, SWSD Teresa Famulska

Protokolant: Aneta Stefańska

przy udziale Zastępcy Głównego Rzecznika Dyscyplinarnego: Bronisława Kachnikiewicza

po rozpoznaniu w dniu 30 stycznia 2019 roku sprawy radcy prawnego P. F. (nr wpisu: WA- (...)),

obwinionego o to, że:

1)

w dniu 11 sierpnia 2016 roku w Warszawie na rozprawie przed Sądem Rejonowym dla Warszawy Śródmieścia w Warszawie VI Wydziałem Cywilnym (sygn. akt: VI C 21/14) w sprawie z powództwa reprezentowanego przez niego S. P. przeciwko Skarbowi Państwa - Ministerstwo Obrony Narodowej i Skarbowi Państwa - Dyrektorowi Generalnemu Ministerstwa Obrony Narodowej o naprawienie szkody wynikającej z niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania - zachowywał się w sposób niewłaściwy wobec pełnomocnika strony przeciwnej (przerwijając jej wypowiedzi, machając ręką w jej kierunku, sugerując niewłaściwe przygotowanie do zawodu radcy prawnego) oraz zeznającego świadka (komentując jego wypowiedzi, machając ręką w jego kierunku, sugerując jego uprzednie przygotowanie do rozprawy), czym naruszył obowiązek wykonywania czynności zawodowych zgodnie z dobrymi obyczajami a także obowiązek zachowania umiaru i taktu w swoich wypowiedziach oraz powściągliwości w okazywaniu osobistego stosunku do stron i uczestników postępowania, tj. o popełnienie przewinienia dyscyplinarnego określonego w art. 64 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 roku o radcach prawnych w zw. z art. 6, art. 12 ust. 3 i art. 38 ust. 5 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego w brzmieniu ustalonym Uchwałą nr 3/2014 Nadzwyczajnego Krajowego Zjazdu Radców Prawnych z dnia 22 listopada 2014 roku;

2)

dniu 5 lutego 2017 roku wprowadził w błąd G. P. co do godziny rozpoczęcia rozprawy dotyczącej sprawy z powództwa wyżej wymienionego przeciwko Skarbowi Państwa - Ministerstwu Skarbu Państwa (sygn. akt: II C 868/12), toczącej się przed Sądem Okręgowym w Warszawie, informując go, że rozprawa została wyznaczona na dzień 1 marca 2017 roku na godzinę 10:00 - gdy w rzeczywistości wyżej wymieniona rozprawa była wyznaczona na godzinę 8:30. co spowodowało, że G. P. nie stawił się na rozprawie, na której był przesłuchiwany biegły sądowy, przez co nie mógł bronić swoich spraw, tj. o popełnienie przewinienia dyscyplinarnego określonego w art. 64 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 roku o radcach prawnych w zw. z art. 6, art. 12 ust. 1 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego w brzmieniu ustalonym Uchwałą nr 3/2014 Nadzwyczajnego Krajowego Zjazdu Radców Prawnych z dnia 22 listopada 2014 roku;

3)

po wypowiedzeniu G. P. w dniu 23 listopada 2016 roku pełnomocnictwa procesowego udzielonego w dniu 18 listopada 2009 roku i wszystkich innych pełnomocnictw udzielonych po tym dniu, mając obowiązek działania za wyżej wymienionego jeszcze przez okres 14 dni - nie stawiał się na rozprawie w dniu 25 listopada 2016 roku przed Sądem Rejonowym w Kielcach V Wydziałem Gospodarczym w sprawie z powództwa (...) Sp. z o. o. w S. przeciwko reprezentowanemu przez niego G. P. (sygn. akt: V GC 746/16) tj. o popełnienie przewinienia dyscyplinarnego określonego w art. 64 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 roku o radcach prawnych w zw. z art. 94 § 2 k.p.c. oraz w zw. z art. 6 i art. 12 ust. 1 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego w brzmieniu ustalonym Uchwałą nr 3/2014 Nadzwyczajnego Krajowego Zjazdu Radców Prawnych z dnia 22 listopada 2014 roku na skutek odwołań:

1)

z dnia 14 sierpnia 2018 roku od orzeczenia Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego w Warszawie z dnia 12 czerwca 2018 roku, sygn. akt: D-27/18, wniesionej przez pokrzywdzonego na niekorzyść obwinionego oraz

2)

z dnia 13 sierpnia 2018 roku od orzeczenia Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego w Warszawie z dnia 12 czerwca 2018 roku, sygn. akt: D-27/18, wniesionej przez obwinionego,

orzeka:

1)

utrzymać w mocy zaskarżone orzeczenie Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych w Warszawie,

2)

zasądza od obwinionego koszty postępowania przed Wyższym Sądem Dyscyplinarnym w

kwocie 1200,00 złotych na rzecz Krajowej Izby Radców Prawnych zgodnie z art. 70⁶ ust. 2 ustawy o radcach prawnych.

Sygn. akt: WO-157/18

Uzasadnienie

Orzeczeniem z dnia 12 czerwca 2018 roku Okręgowy Sąd Dyscyplinarny Okręgowej Izby Radców Prawnych w Warszawie w sprawie prowadzonej przeciwko radcy prawnemu P. F. uniewinnił obwinionego od zarzucanego mu czynu polegającego na tym, że w dniu 11 sierpnia 2016 roku w Warszawie na rozprawie przed Sądem Rejonowym dla Warszawy Śródmieścia w Warszawie VI Wydziałem Cywilnym (sygn. akt: VI C 21/14) w sprawie z powództwa reprezentowanego przez niego S. P. przeciwko Skarbowi Państwa - Ministerstwo Obrony Narodowej i Skarbowi Państwa - Dyrektorowi Generalnemu Ministerstwa Obrony Narodowej o naprawienie szkody wynikającej z niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania - zachowywał się w sposób niewłaściwy wobec pełnomocnika strony przeciwnej (przerywając jej wypowiedzi, machając ręką w jej kierunku, sugerując niewłaściwe przygotowanie do zawodu radcy prawnego) oraz zeznającego świadka (komentując jego wypowiedzi, machając ręką w jego kierunku, sugerując jego uprzednie przygotowanie do rozprawy), czym naruszył obowiązek wykonywania czynności zawodowych zgodnie z dobrymi obyczajami a także obowiązek zachowania umiaru i taktu w swoich wypowiedziach oraz powściągliwości w okazywaniu osobistego stosunku do stron i uczestników postępowania, tj. o popełnienie przewinienia dyscyplinarnego określonego w art. 64 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 roku o radcach prawnych w zw. z art. 6, art. 12 ust. 3 i art. 38 ust. 5 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego w brzmieniu ustalonym Uchwałą

nr 3/2014 Nadzwyczajnego Krajowego Zjazdu Radców Prawnych z dnia 22 listopada 2014 roku oraz uznał go winnym przypisanych mu pozostałych czynów, to jest tego, że:

1. w dniu 5 lutego 2017 roku wprowadził w błąd G. P. co do godziny rozpoczęcia rozprawy dotyczącej sprawy z powództwa wyżej wymienionego przeciwko Skarbowi Państwa - Ministerstwu Skarbu Państwa (sygn. akt: II C 868/12), toczącej się przed Sądem Okręgowym w Warszawie, informując go, że rozprawa została wyznaczona na dzień 1 marca 2017 roku na godzinę 10:00 - gdy w rzeczywistości wyżej wymieniona rozprawa była wyznaczona na godzinę 8:30. co spowodowało, że G. P. nie stawił się na rozprawie, na której był przesłuchiwany biegły sądowy, przez co nie mógł bronić swoich spraw, tj. o popełnienie przewinienia dyscyplinarnego określonego w art. 64 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 roku o radcach prawnych w zw. z art. 6, art. 12 ust. 1 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego w brzmieniu ustalonym Uchwałą nr 3/2014 Nadzwyczajnego Krajowego Zjazdu Radców Prawnych z dnia 22 listopada 2014 roku, wymierzając mu karę upomnienia;

2. po wypowiedzeniu G. P. w dniu 23 listopada 2016 roku pełnomocnictwa procesowego udzielonego w dniu 18 listopada 2009 roku i wszystkich innych pełnomocnictw udzielonych po tym dniu, mając obowiązek działania za wyżej wymienionego jeszcze przez okres 14 dni - nie stawił się na rozprawie w dniu 25 listopada 2016 roku przed Sądem Rejonowym w Kielcach V Wydziałem Gospodarczym w sprawie z powództwa (...) Sp. z o. o. w S. przeciwko reprezentowanemu przez niego G. P. (sygn. akt: V GC 746/16) tj. o popełnienie przewinienia dyscyplinarnego określonego w art. 64 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 roku o radcach prawnych w zw. z art. 94 § 2 k.p.c. oraz w zw. z art. 6 i art. 12 ust. 1 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego w brzmieniu ustalonym Uchwałą nr 3/2014 Nadzwyczajnego Krajowego Zjazdu Radców Prawnych z dnia 22 listopada 2014 roku, wymierzając mu karę nagany.

Okręgowy Sąd Dyscyplinarny za czyny opisane w punktach 1-2 powyżej wymierzył obwinionemu karę łączną nagany, obciążając obwinionego także kosztami postępowania.

Od wskazanego orzeczenia odwołanie częściowe (w zakresie pkt 2 i 3 orzeczenia) z dnia 13 sierpnia 2018 roku wniósł obwiniony radca prawny, podnosząc zarzut:

1.

przyjęcia zasady ryzyka, zamiast zasady winy jako zasady odpowiedzialności dyscyplinarnej;

2.

zawężenie pojęcia godności zawodu poprzez wyeliminowanie z tego pojęcia tego wszystkiego, co składa się na pojęcie godności ludzkiej.

Stawiając tak sformułowane zarzuty, obwinione wniósł o zmianę wyroku w zaskarżonej części poprzez jego uniewinnienie.

Od wskazanego orzeczenia odwołanie z dnia 14 sierpnia 2018 roku wniósł także pokrzywdzony, zarzucając błędną ocenę materiału dowodowego, a w konsekwencji niewłaściwe zastosowanie przepisów i zbyt łagodne potraktowanie obwinionego. Pokrzywdzony wniósł o zmianę zaskarżonego orzeczenia poprzez jego zmianę w zakresie kary.

Wyższy Sąd Dyscyplinarny ustalił następujący stan faktyczny.

Wyższy Sąd Dyscyplinarny w całości podziela i uznaje za własne ustalenia faktyczne poczynione przez Okręgowy Sąd Dyscyplinarny Okręgowej Izby Radców Prawnych w Warszawie,

z których wynika, że obwiniony faktycznie był wieloletnim pełnomocnikiem pokrzywdzonego G. P., któremu pełnomocnictwa do prowadzenia jego spraw wypowiedział w dniu 23 listopada 2016 roku. W dniu 25 listopada 2016 roku przed Sądem Rejonowym w Kielcach, V Wydziałem Gospodarczym, w sprawie o sygnaturze V Gc 746/16 odbyła się rozprawa, w której pokrzywdzony był pozwany. Obwiniony został prawidłowo zawiadomiony o terminie

rozprawy. Pomimo obowiązku wynikającego z przepisu art. 94 § 2 Kodeksu postępowania cywilnego, tj. obowiązku działania za stronę jeszcze przez dwa tygodnie po wypowiedzeniu pełnomocnictwa, obwiniony nie stawiał się na wskazanej rozprawie, a ponadto nie poinformował pokrzywdzonego

o tym fakcie oraz nie ustanowił na tę okoliczność pełnomocnika substytucyjnego.

W dniu 5 lutego 2017 roku obwiniony wysłał do pokrzywdzonego wiadomość e-mail, wskazując błędną godzinę rozpoczęcia sprawy o sygnaturze akt II C 868/12, toczącej się przed Sądem Okręgowym w Warszawie, II Wydziałem Cywilnym z powództwa pokrzywdzonego. Obwiniony poinformował pokrzywdzonego, że rozprawa była wyznaczona na dzień 1 marca 2017 roku na godzinę 10:00, gdy w rzeczywistości rozprawa była wyznaczona tego dnia, jednak na godzinę 8:30, co spowodowało, że pokrzywdzony nie stawiał się na wskazanej rozprawie, na której przesłuchiwany był biegły sądowy.

Obwiniony przyznał się częściowo co do faktów, kwestionując winę umyślną swoich poczynań.

Wyższy Sąd Dyscyplinarny zważył, co następuje.

W ocenie Wyższego Sądu Dyscyplinarnego odwołanie obwinionego, jak i pokrzywdzonego nie zasługują na uwzględnienie.

W odniesieniu do odwołania obwinionego wskazać należy, że zarówno przepisy art. 3 ust. 2 Ustawy z dnia 6 lipca 1982 roku o radcach prawnych, jak i rota ślubowania radcowskiego, nakładającą na radcę prawnego obowiązek wykonywania zawodu z należytą starannością wynikającą z wiedzy prawniczej oraz z zasad etyki radcy prawnego. Zgodnie z art. 6 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego, radca prawny obowiązany jest wykonywać czynności zawodowe rzetelnie uczciwie, zgodnie z prawem, zasadami etyki zawodowej oraz dobrymi obyczajami. Przepisy te nakładają na radcę prawnego pewien szczególny wzorzec zachowania, bowiem od jego poczynań uzależniona jest sytuacja procesowa jego klientów. Obwiniony w odwołaniu z dnia 13 sierpnia 2018 roku odwoływał się do natury ludzkiej, wskazując na jej naturalną ułomność, objawiająca się występowaniem mimowolnych błędów. Wyższy Sąd Dyscyplinarny nie wdając się w polemikę na temat złożonej kwestii funkcjonowania człowieka w społeczeństwie oraz jego naturalnych uwarunkowań, wskazuje, że skutkami nawet naturalnej dla każdego człowieka ułomności nie mogą być obarczani inni ludzie, w szczególności tacy, którzy do radcy prawnego udają się w zaufaniu, licząc na jego merytoryczne przygotowanie oraz rzetelność w wykonywaniu obowiązków.

W tym miejscu uznać należy za chybiony zarzut poczyniony przez obwinionego, iż Okręgowy Sąd Dyscyplinarny przyjął, iż odpowiedzialność obwinionego oparta jest na zasadzie ryzyka. Zawsze odpowiedzialność dyscyplinarna radcy prawnego oparta jest na winie. Okręgowy Sąd Dyscyplinarny prawidłowo przyjął, iż działania obwinionego skutkujące odpowiedzialnością dyscyplinarną oparte były na zasadzie jego winy nieumyślnej, co zostało wyartykułowane wyraźnie w uzasadnieniu orzeczenia.

Nie ulega wątpliwości, iż obwiniony radca prawny obowiązku rzetelności oraz dokładności w niniejszej sprawie nie dochował, dlatego Okręgowy Sąd Dyscyplinarny słusznie wymierzył mu karę upomnienia. Wymierzona kara stanowi stosunkowo łagodną sankcję i w ocenie Wyższego Sądu Dyscyplinarnego orzeczenie właśnie tej kary uwzględnia stopień winy obwinionego i jej rodzaj.

W odniesieniu do zarzutu zawężenia pojęcia godności zawodu poprzez wyeliminowanie z tego pojęcia wszystkiego, co składa się na pojęcie godności osoby ludzkiej, Wyższy Sąd Dyscyplinarny wskazuje, że wprawdzie zachowanie klienta polegające na odmowie wypłacenia dodatkowego wynagrodzenia w sytuacji zakończenia wieloletniego procesu sukcesem oraz na rzuceniu słuchawką podczas rozmowy z pełnomocnikiem stanowi zachowanie niekulturalne, które cechują negatywne intencje, to jednak nie sposób przyjąć, aby dalsze reprezentowanie klienta, który zachował się w taki sposób, naruszało godność ludzką. Co więcej, przepisu art. 94 Kodeksu postępowania cywilnego nie nakłada na pełnomocnika obowiązku osobistego działania w sprawie - jeżeli przekonania urażonego zachowaniem klienta

radcy prawnego nie pozwalają mu na dalsze prowadzenie sprawy, jego obowiązkiem we wskazanym dwutygodniowym okresie, jest ustanowienie pełnomocnika substytucyjnego, czego obwiniony radca prawny również nie uczynił.

Poza tym trudno jest Sądowi polemizować z tym zarzutem obwinionego. Zarzut ten ma charakter nie merytoryczny i nie odnosi się do ewentualnych naruszeń przez Okręgowy Sąd Dyscyplinarny prawa materialnego czy formalnego.

Pokrzywdzony w odwołaniu z dnia 14 sierpnia 2018 roku wskazał, że Okręgowy Sąd Dyscyplinarny dokonał błędnej oceny materiału dowodowego, a w konsekwencji niewłaściwie zastosował przepisy i zbyt łagodnie potraktował obwinionego radcę prawnego. Ponadto podniósł, że działania, za które ukarany został obwiniony radca prawny, były celowe, świadome i ukierunkowane na wyrządzenie szkody pokrzywdzonemu, czego Wyższy Sąd Dyscyplinarny, w swojej ocenie, nie przyznaje.

Zdaniem Wyższego Sądu Dyscyplinarnego Okręgowy Sąd Dyscyplinarny poprawnie i rzetelnie dokonał oceny zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego i wyciągnął z niego prawidłowe wnioski. Mając bowiem na uwadze, że z wyczerpująco ustalonego stanu faktycznego sprawy nie sposób wywieść, że działania obwinionego były celowe, świadome i ukierunkowane na wyrządzenie szkody pokrzywdzonemu, uznać trzeba, że wymierzona obwinionemu kara jest w pełni adekwatna do wagi popełnionych przez niego deliktów dyscyplinarnych, a tym samym odwołanie pokrzywdzonego nie jest uzasadnione i nie może odnieść skutku.

O kosztach postępowania przed Wyższym Sądem Dyscyplinarnym orzeczono na podstawie przepisu art. 70⁶ ust. 2 ustawy o radcach prawnych.

Mając na uwadze powyższe, orzeczono jak na wstępie.